

KURJER LITEWSKI

WYDAWNICTWA ROK VIII.

Wychodzi codziennie rano, oprócz dni poświęconych.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA plac Katedralny № 4.

Adres telegraficzny: Wilno Kurjer. — Skrzynka pocztowa № 96.

Telefon № 129, telefon drukarni № 685.

Administracja otwarta od godz. 10—4 po poł. W niedziele od 12—1 p. p.

Redaktorzy przyjmują od godz. 1—2 po połud.

CENY OGŁOSZEŃ:

*Nadesłane za wiersz petitowy w tekście, lub jego miejsce 1 rub.
 Ogłoszenia na 1-iej stronie za wiersz petitowy lub jego miejsce 60 kop.
 Ogłoszenia na 1-iej stronie za wiersz petiowy lub jego miejsce 1 rb.
 Reklamy za wiersz petiowy lub jego miejsce 40 kop.
 Nekrologi za wiersz petiowy lub jego miejsce na 1-iej str. 50 k., po tekście 30 k.
 Z życia towarzyskiego. Zawiadomienia do 10 wierszy — 5 rb.
 Ogłoszenia z wyjątkiem miejscowe za wiersz petiowy lub jego miejsce 18 kop.
 Ogłoszenia z wyjątkiem miejscowe za wiersz petiowy lub jego miejsce 20 kop.
 Odrębne ogłoszenia za każdy wyraz 4 kop., najmniejsze 40 kop.
 Posady i prace 3-krotnie ogłoszenie 20 wyrazów 1 rb.
 Ogłoszenia w niedzielny Numerze o 25% drożej.
 Dołączanie prospektów do „Kurjera” 7 rb. od tysiąca, oprócz opłaty pocztowej.

WARUNKI PRENUMERATY

	Rocznie.	Półrocz.	Kwartal.	Miesięczn.
W WILNIE	8—	4—	2—	—70
Z PRZESYŁKĄ POCZTOWĄ	10—	5—	2,50	—84
ZAGRANICĄ	16—	8—	4—	1,50

Zmiana adresu 20 kop. — Za przesłaniem do domu 10 kop. miesięcznie.
 Listów niefrankowych lub niedostatecznie opłaconych „Kurjer” nie przyjmuje.
 Rękopisów — nie zastrzeżonych do zwrotu — nie przechowuje.

Ogłoszenia „Kurjer” drukuje tylko w języku polskim. — Ogłoszenia przyjmuje się w Administracji „Kurjera Lit.” do godz. 4 p. p. Od 4—6 p. p. w Biurze Ogłoszeń L. i E. Metal i S-ka, Wielka 38, telefon № 886. Po godz. 6-jej nekrologi i inne niecierpiące zwłoki za wiadomienia, w drukarni Józefa Zawadzkiego, Suworowska № 5.

Numer pojedynczy 5 kop. Rękopisy i listy w sprawach redakcyjnych prosimy adresować: Do Redakcji „Kurjera Litewskiego” w Wilnie. — Ogłoszenia, oferty i listy w sprawach prenumeraty prosimy adresować: Do Administracji „Kurjera Litewskiego” w Wilnie. Numer pojedynczy 5 kop.

BIURO MELJORACJI ROLNYCH

„KULTURA” i „NIEMEN”

(SPÓŁKA)

Inżynierowie: I. IWANOWICZ, Fr. ROUBA, S. SZCZEPKOWSKI i S-ka.

Osuszanie błot. — Nawadnianie. — Uprawa torfowisk. — Drenowanie. — Regulacja rzek.

Kredyt meljoracyjny ministerjum.

Wilno, ul. Wileńska № 31, telefonu 12-46.

TEATR POLSKI pod dyr. Br. Oranowskiego.

(W ogrodzie po-Bernardyńskim).

Dziś, w czwartek:

„BAL W OPERZE”

operetka w 3 akt. muz. Heubergera.

Jutro na benefis baletmistra Szadkowskiego „Cnotliwa Zuzanna”. W akcie II koncert z gościnnym wyst. p. St. Boguckiego, artysty warszaw teatrów 1240.

OGRÓD BOTANICZNY dyr. I. A. SZUMANA.

DZISIAJ

WIELKA ZABAWA.

Zespół artystyczny A. Herman. — Bioskop, ostatnie nowości. Początek zabawy o godz. 6-jej pp. — Na werandzie od godz. 2-jej pp. OBIADY.

KINEMATOGRAF Od 21-go do 28-go lipca włącznie:

BRONISŁAWA

Nadzwyczajnie sensacyjna 12 Biblijnych faktów 12. i artystyczna seria obrazów. Treść zachwycająca, wykonanie wspaniałe, wrażeń niezastarczone, najbogatsze zdjęcie kinematograficzne, 3000 metrów, 350 oddzielnych obrazów w 8 częściach. Obraz cały kolorowany, wykonany przez znakomitego artystę Madissona Pethera. Początek o godz. 5 po południu. 1445

Teatr Familijny

Od 24—27 lipca r. b. 2-ga seria SENSACJI WSZECHŚWIATOWYCH

R. Sztremera,

Pieczeń milczenia, tragedia społeczna — w 3-ich częściach: Grzech młodoci i straszne następstwa tegoż; — w grzechu zrodzony, musi najgłębiej z synów w grzechu zejść do grobu. Jak znajdują narzeczonych, komedia. Jezero Kendall, prześl. wid. Zmiana obrazów we wtorki i soboty.

Potrzebne od 29 września

MIESZKANIE,

złożone z 6-ciu pokoi ze wszelkimi wygodami, przy Prospektie S-to Jerskim (do Łukiszek), Nadbrzeżnej, Botanicznej, Siemionowskiej. Szczegółowe oferty wraz z podaniem ceny należy składać w administracji „Kurjera Litewskiego” pod „Mieszkanie 6 pokoi”.

Ogłoszenia

Ważne dla mieszkańców Mińska!

do „KURJERA LITEWSKIEGO” i innych pism wileńskich

PRZYJMUJE KSIĘGARNIA

W. MAKOWSKIEGO w Mińsku

ul. Zacharzewska 64, telefonu № 499.

Administracja „Kurjera Litewskiego” niniejszem zawiadamia

Szan. Klientów,

iż ogłoszenia na dzień następny przyjmowane są tylko do godz. 3-jej popoł.

Ogłoszenia podane później, z powodu warunków technicznych w następnym numerze zamieszczone być nie mogą.

Pokój czy wojna?

Niemal od początku wojny włosko-tureckiej co pewien czas kładła się na niej cień, że rozpoczęto z jednej czy drugiej strony rokowania w sprawie zakończenia przeciągającej się walki. Według owych pogłosek, nieraz istotnie prawdziwych, w roli inicjatorów pokojowych występowała jakaś strona trzecia, nigdy zaś żadna z zainteresowanych. Zawsze tak Turcja, jak i Włochy stanowczo zaprzeczały swego udziału w rokowaniach. Włochy jednak nie zachowywały się biernie wobec obiegających pogłosek; ilekroć pogłoski zaczęły krążyć, armia lub flota włoska dokonywały jakiejś bardziej agresywnej operacji, dając tem rzeczywiste dowód, że w pogłoskach jest wiele prawdy, ponieważ ofensywę łatwo sobie wytłómaczyć chęcią wywarcia nacisku na opierających się i nie dość ustepliwych w okładach turków.

Od niedawna znowu obiega prasę wieść, że nad Lemanem dwaj mężowie stanu, włoski i turecki, poszukują wspólnie sposobów zawarcia pokoju. Informacje o tych tajnych rokowaniach są rozmaite i bardzo sprzeczne. Podczas gdy np. prasa

rymska nie wierzy w prawdziwość samej pogłoski, prasa wiedeńska podaje nawet niejaki rzekomo prawdziwie szczegółowy, jak np. ten, że reprezentantem Turcji jest ks. Said Halim, że wobec upadku gabinetu młodoturckiego rokowania zostały przerwane, że Said oczekuje instrukcji od nowego rządu, lub też zastąpienia go kim innym. Jedno z pism genewskich twierdzi, że reprezentantem strony włoskiej jest p. Fusinato, dawny podsekretarz stanu w ministerjum spraw wewnętrznych. Ta sama gazeta podaje też następujące informacje: ks. Said Halim ofiarowuje uznanie przez Portę okupacji i eksploatacji Trypolisu i Cyrenaiki przez Włochy; ale w zamian za to Włochy powinny przyrzec oba prowincje autonomię polityczną pod zwierzchnictwem sultana, z zarządzeniem wice-kroła pochodzenia tureckiego, którym ma zostać ks. Said Halim. Informacja ta znakąć niema potwierdzenia, nie można też jej bardzo wierzyć, gdyż się zważy, że zgodnie z nią Said Halim jest pełnomocnikiem poprzedniego gabinetu tureckiego, który w kwestii ustępstw był nieprzejednany. Na krótko przed upadkiem tego gabinetu, przed paru tygodniami, szef jego wielki wezyr Said pasza wygłosił w mowie programowej następujące zdanie: „Nasze prawa

D-r Wł. ŁOWMIAŃSKI

powrócił z zagranicy. Spec. choroby gardła, nosa i ucha. Przyjmuje: 11—115-6. Preobrażenska d. № 7 m. 4. 48301

PILOCARPJA

dra Roberta.

Jedyny środek do pielęgnowania włosów. — Usuwa łupież i powstrzymuje wypadanie włosów. Uzany przez Francuskie Towarzystwo Lekarskie. Jest do sprzedania w skł. apt. Gruźewskiego i Andrzejkewicza. 48286

zwierzchnicze w Trypolitanii muszą być utrzymane. Zrzec się ich nam nie wolno, przeto dopóki ich nienaruszalność nie będzie wzięta za podstawę układów pokojowych, dopóty będziemy walczyli”. Takie istotnie było stanowisko tureckie w ciągu całego trwania wojny i takim pozostało do upadku poprzedniego rządu, a zwłaszcza do upadku parlamentu młodoturckiego. To też na wersję powyższą trudno się opierać, trzeba raczej doszukiwać się przyczyn pogłosek w stanie rzeczy zarówno Włoch, jak i Turcji.

Co do tych pierwszych, to każdy dzień wojny przynosi im straty, pokój zaś, gwarantujący utrzymanie przez nich zdobycy, mianowicie Trypolitanii i Cyrenaiki, stał się rzeczą, do której niewątpliwie dąży wszelkimi sposobami. Dwukrotny atak na Dardanele, zajęcie kilku wysp tureckich i wszelkie inne operacje wojenne mają jedynie to na celu. Wojna staje się niezmierznie kosztowną i dezorganizuje normalne życie państwa, tak pod względem politycznym, jak i ekonomicznym. Mimo wszelkie pozory entuzjazmu wojennego, jaki ma panować w Włoszech, i tam już kilkakrotnie protest ze strony żywołów, które na wojnie traci, a protest ten w ostatnich czasach ogarnia coraz szersze masy pracujące. Rozum polityczny nakazuje więc włoskim mężom stanu dążyć do pokoju, byle tylko pokój ten zapewnił im zupełne opanowanie zabranych w Afryce prowincji tureckich. O to się jednak wszystko dotychczas rozbijało.

Co do Turcji, to tu niepodobna tak wyraźnie określić bilansu strat z powodu przeciągania się wojny. Nie można np. z całą pewnością twierdzić, że wojna z Włochami przyczyniła się wiele do obecnego rozprężenia w państwie. Początek wojny był nawet czynnikiem uspokajającym wrzenie wewnętrzne i na pewien przeciąg czasu zjednoczył rozmaite żywioły w kierunku obrony. Dopiero z biegiem czasu, niewątpliwie z pomocą Włoch, zaczęło się odstępstwo w Azji Mniejszej, później przyszło powstanie albańskie, wreszcie wypadki ostatnie. Czy jednak nie byłoby przyszło do stanu obecnego, gdyby wojny nie było? Opozycja przeciw młodoturkom wytworzyła też argument, iż doprowadził do nieszczerzej wojny, ale zapewne nie zdołałby tej wojny odwrócić żaden inny gabinet, który natomiast możeby umiał z pomocą wojny zalaгодzić ferment wewnętrzny i spokojnie patrzeć na tocząca się w Afryce walkę. Nawet w obecnym stanie rzeczy niefortumna walka nie krzywdzi tak ekonomicznie turków, jak ich wrogów. Wprawdzie Turcja nie jest w stanie wysłać dostatecznych sił na teren walki, ale również i włosi nie odoszczędzają nadzwyczajnych korzyści, ponieważ do utrzymania stanu wojennego wystarczą te podjazdowe hufce, jakie walczą z nimi w Afryce. Niewielki wogóle handel turecki na wojnie wiele nie traci, to też gdyby nie kryzys wewnętrzny Turcja mogłaby ją prowadzić lata całe, wycieńczając porządnie swego przeciwnika.

Dwa są powody, które skłaniać mogą Turcję do ustępstw: konieczność uspokojenia państwa wewnątrz

i zewnętrzny wpływ Europy, domagającej się jaknajrychlejszego zakończenia wojny, wynikając z powodu wojny konfliktów.

Obecny gabinet turecki widzi w zakończeniu wojny konieczność, która pozwoli mu energiczniej zabrać się do zaprowadzenia ładu wewnętrznego. Jeśli porównamy przytoczone wyżej słowa poprzedniego prezesa ministrów, Salda, w sprawie wojny, ze słowami mowy programowej obecnego wielkiego wezyra, to widoczna będzie ogromna różnica w zapatrywaniach dwóch tych gabinetów. Mukhtar pasza w swej deklaracji powiedział: „Zanim nie będą znalezione podstawy, na których da się przywrócić pokój, zgodny z prawem, honorem i powagą rządu tureckiego, dopóty będziemy czynili wszystko, czego wymaga słusna obrona państwa”.

W tem więc oświadczeniu już nie powiedziano nic o zachowaniu tureckiego zwierzchnictwa nad Trypolitanją. A ponieważ o ten punkt rozbiły się wszystkie dotychczasowe usiłowania, czynione przez dyplomację w interesie pokoju, przeto wolno przypuszczać, że w ten sposób nowy rząd turecki buduje sobie most do ewentualnego odwrótu z Trypolitanii.

Mocarstwa europejskie w różny sposób oddawna próbowali wywrzeć wpływ „dodatni” na Turcję w interesie pokoju. Prób było kilka, z tych najenergiczniej zabiegała Rosja, ponosząca straty ekonomiczne w handlu zbożowym, a zapewne licząca też na porealizację. Że próby te spełzyły na niczem, powodem jest oporne stanowisko Turcji, liczącej prawdopodobnie i na to, że im większe grozi z powodu wojny niebezpieczeństwo konfliktów, tem wględniejsze będą warunki pokoju.

A jak wiadomo, zapowiedzi konfliktów mnożą się w miarę trwania wojny, to też wiele ma słusznosci nowy poseł rosyjski w Rzymie, p. M. Krupienski, który mówił do korespondenta gaz. „Birr. Wied.” na pytanie o możliwości zawarcia pokoju: „Realnych danych dla oceny obecnej sytuacji nie mam. Trudno również powiedzieć, czy pokój będzie osiągnięty na konferencji międzynarodowej, której projekt nie podoba się zarówno w Konstantynopolu, jak i w Rzymie, czy z pomocą nowego pośrednictwa mocarstw, czy też w drodze bezpośrednich rokowań pomiędzy stronami walczącymi. Jedno jest atoli niewątpliwie: pokój musi być przywrócony. Europa nie może żyć długo pod wrażeniem nieprzerwanego przelewania krwi, pod obawą różnych komplikacji charakteru międzynarodowego. Dziś Europie zaniepokoiły wypadki w Dardanelach i spowodowały (zwłaszcza w Rosji) ogromne straty materialne — jutro może spaść coś nowego”. Dodał przytem p. Krupienski, który kuje przyjaźń rosyjsko-włoską, że Włochy niezawodnie nie wyzwekają się Trypolitanii, ani Cyrenaiki.

Szansę pokoju zwiększyły się z chwilą, gdy obydwie strony zaczęły go uważać za cel, do którego trzeba dążyć. Przełom w Turcji na tę stronę jest rzeczą decydującą, i choćby w wieściach o rokowaniach było wiele fantazji — możliwość pokoju jest większa, niż była kiedykolwiek.

Przed wyborami.

Wyborcy powiatowi w gub. wileńskiej Według danych, dostarczonych przez policyjne urzędy powiatowe, na listach wyborczych do IV Dumy państwowej zostało zapisanych:

Wileńsk. ziemięk. ros. pochodz.	74	571	3066	1876	8009
Wileńsk. ziemięk. polsk. narod.	143	423	291	256	984
W pow. wileńsk.	129	1224	262	567	1477
W pow. oszm.	134	673	198	810	1433
W pow. święc.	128	435	199	188	598
W pow. trockim	95	689	175	348	1194
Razem	802	4398	4664	4280	14821

Poza tem według specjalnych list z warsztatów kolejowych, tudzież zakładów przemysłowo-fabrycznych (gdzie

jest ponad 50 robotników męczyzn), wykazano ogółem z gubernji 3,980 robotników, od których ma być wybranych 36 pełnomocników, celem wyboru wyborcy.

Wszystkie listy powyższe oddane już zostały do druku, celem ich ogłoszenia między 1 i 8 sierpnia st. st., zgodnie z rozporządzeniem ministra spraw wewnętrznych.

W Mińsku. Zostały ogłoszone listy prawyborców kurji miejskiej m. Mińska i powiatu. Obejmują one 10,126 osób.

W kurji I obliczone 1893 osoby; w tem: 263 polaków, 351 rosyjan, 1251 żydów, 25 татарów, 1 niemca, 1 lotysza i 1 ormianina.

W kurji II — 8233 osób; w tem: 3494 rosyjan oraz 4739 polaków i żydów razem.

Wyjaśnienie ministerjum. Minister spraw wewnętrznych rozesał do gubernatorów depesze treści następującej:

„Dla usunięcia wynikających w niektórych miejscowościach wątpliwości co do udziału w wyborach do Dumy państwowej platników podatku mieszkaniowego, zawiadamiam, wobec spodziewanego ogłoszenia list wyborczych w miesiącu sierpniu, że za osoby opłacające nie mniej roku do tego terminu państwowego podatek mieszkaniowy i podlegające z tego tytułu wciągnięciu do list wyborczych, mogą być uważane tylko te, które opłacały podatek w ubiegłym 1911 r. za mieszkanie, zajmowane w dniu 15 (28) grudnia 1910 r., i pozostają platnikami tego podatku w roku bieżącym”.

Ponieważ w gub. wileńskiej listy prawyborców miejskich powyższej kategorii już zostały zrobione, przeto gubernator wileński polecił odpowiednim organom w gubernji poprawić je zgodnie z wyjaśnieniem ministerjum.

W ministerjum spraw wewnętrznych. W tych dniach odbędzie się specjalna narada w kwestji wyborczej. Na dzień ten zebrano materiały, jakie nadesłali gubernatorzy i naczelnicy gubernji.

Koszta ogłoszenia list wyborczych. Ministerjum spraw wewnętrznych wyjaśniło, że wydatki na ogłoszenie list wyborczych do Dumy powinny być pokrywane z tych samych źródeł, z jakich dokonano układania tych list, t. j. zarządów miejskich.

Zjazd w Rapperswyllu.

Rada Muzeum Narodowego w Rapperswyllu rozpoczęła w poniedziałek swe obrady. Z członków na zjazd przybyli: Gałczowski, Laskowski, Korytko, Tarnowski, Gasztowt, Bojko, Obyrcy, Turki, Miłkowski i Lewakowski, nieobecny tylko Rawita - Gawroński. Z Warszawy przyjechali pp. mecenas Stanisław Patek, Edward Br. Krasiński, p. Hersowa i Bronisław Gembarszewski. Stawili się także delegaci Towarzystwa Przyjaciół Rapperswyllu z Krakowa oraz spora gości z kraju. Na porządku dziennym obrad stała jako sprawa główna — zmiana statutu Muzeum i urzędowanie zbiorów przez komisję rzeczoznawców.

Z ogłoszonego drukiem sprawozdania zarządu Muzeum przytaczamy następujące dane:

Sprawozdanie stwierdza na wstępie, że z piętnastu członków rady zarządczej usunęło się dwóch (pp. Dmowski i dr. Balicki), umarł jeden (prof. Rubach). Na miejsce p. Dmowskiego już w roku zeszłym wybrano dr. Aleks. Czolewskiego, w r. b. tedy wybrani będą dwaj nowi członkowie.

Dział pierwszy, obejmujący „Sprawozdanie muzealne”, wykazuje, że w ubiegłym zmniejszyła się liczba ofiarodawców, natomiast zwiększyła się liczba przedmiotów ofiarowanych. Gdy w księdze darów w roku 1909 zanotowano 4551 przedmiotów w 177 pozycjach, a w r. potem 2001 w 1356 poz., r. sprawozdawczy wykazuje 1244 pozycje, na które zbliżyły się dary w liczbie 6722. Lwia część wpływów przypada na bibliotekę, dział muzealny zaś w ubiegłym roku słabszy jeszcze wykazuje przysrost, niż w r. 1910.

Biblioteczka bogaty przybył zbiór, dar szkoły polskiej w Paryżu: przeszło 4000 sztuk korespondencji i innych dokumentów, oraz aktów komisji rozdawnictwa pomocy z r. 1871 i komisji katolickiej, utworzonej w Paryżu w roku 1864, w celu wspierania emigracyjnych do Francji bezrobotników powsta-

nia. O pomnożeniu zbiorów autografów pamiątki pamięta dr. Karol Lewakowski, wydobycywał w Anglii autografy ostatnich czterech królów polskich.

Zastęp autorów i tłumaczy, którzy nadesłali swoje prace, w tym roku się powiększył.

Ogółem nabytki roku sprawozdawczego obejmują: 6,722 przedmioty. Przypada z tego na przedmioty pamiątkowe 7, numizmaty 5, miniatyry 7, ryciny 5, fotografie 410, druki 3,049, rękopisy 4216, rozmaitości 23.

Sprawozdanie finansowe wykazuje, że kapitał żelazny wynosi 33,791 franków. Przychody wyniosły 13,428, w tem 6,189 fr. z opłat za zwiedzenie muzeum (zwiedziło je osób 8,215, w tem polaków 1,713, o 3,716 więcej, niż w roku 1910). Wydatki wyniosły 16,826 fr. (administracja 10,224, kosztu zanku 1599, kosztu zbiorów 574, różne 4,427), okazuje się tedy niedobór 3,397 franków.

Przytoczyć jeszcze należy szereg cyfr, odnoszących się do funduszu stypendialnego Krystyna hr. Ostrowskiego. Wydano 31,487 fr. (w tem 18,625 na stypendja), dochody tego funduszu wyniosły 25,988. Ponieważ z końcem r. 1910 pozostała gotówka 20,019, a obecnie wydano o 5,491 więcej, przeto pozostała gotówka z końcem r. 1911 franków 14,519, niezależnie od walorów, stanowiących podstawę tego funduszu. W roku 1910—11 wyplacono stypendium 38 studentom, studującym: w Brukseli 1, Getyndze 2, Fryburgu 3, Genewie 6, Giessen 1, Krakowie 23, Liege 6, Lwowie 3, Monachium 1, Nancy 2, Paryżu 8, Wiedniu 1, Zurichu 1. Od początku istnienia funduszu Ostrowskiego wyplacono stypendjum 394 tys. 874, stypendysty zwrocili zaledwie 15,826 franków.

WOLNA TRYBUNA.

Przywidzenie czy omyłka?

Wolnej trybuny byłem zawsze zwolennikiem. Trzeba, ażeby na niej znajdowały ujście wszystkie odłamki myśli polskiej na Litwie, wszystkie: nie tylko grupowe, ale nawet indywidualne. Sądzę, że całkiem indywidualny pogląd autora zawiera w sobie odpowiedź pana Okulicza na artykuł mój z dnia 19 czerwca pod tytułem „Smutne czasy” i jestem najzupełniej spokojny, że żadne stroniectwo na Litwie kontrasygnować tej odpowiedzi nie zechce. To też nie polemizowałbym z Szanownym autorem obrony, gdyby nie to, że owa pełna swoistego doiewcipu odpowiedź jego zjawiała się na szpaltach „Kurjera” aż w miesiącu po moim wystąpieniu i że czytelnik porównać jej z moim artykułem nie może. Wreszcie znalazłem w owej „ochronie” cały szereg dowodów i twierdzeń, które bez żadnej ceremonji przekraczając granice słów moich, plagiatycznie powtarzają to, o czem czytelnik zapomniać już zdolał, wreszcie z fałszywej strony oświecają stanowisko moje.

Odpowiedź swoją zatytułował pan Okulicz „W obronie polskości”, zapytuje jednak, czy praca autora jest istotnie odpowiedzią na mój artykuł, czy też pod wpływem jakiegoś przywidzenia powstała. Zarzuca swoje skierowanie p. Okulicz nie tylko przeciwko mnie, ale i przeciwko społeczeństwu polskiemu na Litwie. „Wolno p. Jaluwieckiemu zaliczać się do takiej narodowości, jaka mu się podoba”, pisze p. Okulicz. „Nie ulega wątpliwości, że musimy żyć wspólnie z litwinami, lecz nie za cenę wyzbycia się duchowej siły, jaką nas łączy z narodem: wspólna dziełna przeszłość, wspólne cele i walka” — ciągnie dalej — „p. Jaluwiecki nie zachowuje nawet imienia polskiego, mianując siebie litwinem, a tych, co mają jeszcze odwagę nazywać siebie polakami, fanatykami polskimi” (i) itd.

Na to odpowiem krótko: nie odmienniam słowa „polskość” na wszystkie sposoby, bo rozumiem ją inaczej, zapewne nieco szerzej i w tem pojęciu miem znaleźć przywiązanie i miłość dla tego kraju i ludu, który w historii Rzeczypospolitej zapisał najpiękniejszą kartę jej przeszłości. Tej polskości nie odbierze mi p. Okulicz i nie dowiedzie, abym się jej wypierał; nie mogłem też w artykule moim, skierowanym ku zachowaniu zgody obu bratnich narodów, zdradzić tego pierwiastka, który jest najmlementniejszą

HISZPANJA I FRANCJA W MAROKU.

Mazagan (Marokko). Kaid Triachi, oskarżony o popełnienie licznych przestępstw, ukrył się w Mazaganie w domu żydów hiszpańskiego. Policja i strzelcy otoczyli dom mimo protestu konsula hiszpańskiego, który dowodził, że Triachi znajduje się pod opieką Hiszpanii.

Na szerokim świecie.

Starcie pomiędzy rosyjskimi i fińskimi robotnikami. Z Helsingforsu donoszą, że w pobliżu stacji Korja doszło do walki pomiędzy pijanymi rosyjskimi i fińskimi robotnikami. W walce wzięli również udział żołnierze. Jeden z fińców zabity został wystrzałem w płuca.

Kostiewicz. W ostatniej chwili sąd rzeczy postanowił nie wypuszczać za kaucją Kostiewicza, wobec czego pozostanie on nadal w więzieniu.

W Metz aresztowano trzech podoficerów pod zarzutem szpiegowania na rzecz Francji. Szeregówy trzymane są w tajemnicy.

Szpiegdy angielscy w Kilonji. Donosiliśmy wczoraj o aresztowaniu w Kilonji 5 angiłków, podejrzanych o szpiegowanie. Schwytyli ich niemieckie władze celne w Eckernförde w po-

bliżu Kilonji. Nadzorca celny zauważył, że w Altenfon nad zataka, dwaj nieznanymi ludźmi fotografowali budujące się torpedowce niemieckie. Pojmawszy tych dwóch nieposroczonych angiłków, powiódł ich do policji w Eckernförde, która następnie udała się z obydwojma aresztowanymi na pokład jachtu, na którym przybyli i znalazła tam mnóstwo klisz fotograficznych brzegów morskich niemieckich, fortów, okrętów wojennych i nowej szluzie pod Holsztynem. Aresztowano również 3 angiłków na pokładzie jachtu. Oświadczyli oni, że wyjechali na wycieczkę dla przyjemności z Kopenhagi do Kilonji. Po odebraniu od nich zeznań przez urzędnika sądowego z Kilonji, wysłano aresztowanych do więzienia w Kilonji. Jeden z uwięzionych jest doktorem, drugi adwokatem.

Zatrzymany przez władze celne jacht angielski, nie miał żadnej załogi, prócz owych 5 angiłków.

Pożar torfowisk. Od kilku dni trwa na granicy niemiecko-belgijskiej olbrzymi pożar wielkich torfowisk. Wszelkie usiłowania gaszenia pozostały bez skutku.

Propaganda protestantyzmu we Francji. Dziennik „L'Univers“, główny organ katolików francuskich, pisze, że od chwili odłączenia Kościoła od państwa propaganda protestantyzmu rozszerzyła się i spotęgowała z niebywałą siłą, o czym nawet w kołach głęboko katolickich zdają się nie wiedzieć, lub wiedząc, lekceważą.

We Francji podobno powstała federacja protestancka, mająca na celu nawracanie modernistów i klerykałnych katolików. Poza moralną propagandą istnieją setki instytucji, sto-

warzeń i komitetów, utworzonych w tym celu. Między innymi istnieje już 90 stowarzyszeń, 135 instytucji dobroczynnych, 29 domów sierot dla dziewczyn i 16 dla chłopców, 111 patronatów, 74 szpitale, domów zdrowia, przytuloków, 34 kolonji letnich dla dzieci, 90 czełni wojskowych, 18 stowarzyszeń antyalkoholycznych i wstrzemięźliwości; prócz tego wielka liczba szkół, pensjonatów, księgarń, domów zarobkowych, szwalni, do których przynajmniej jawnie federacja protestancka.

Statystyka wolnomularstwa. Wychochący w Paryżu dwutygodnik Jana Finota „Revue des Revues“ ogłosił statystykę wolnomularstwa francuskiego bieżącej doby. Według podanych przez to pismo informacji, w gabinecie obecnym zasiada ośmiu wolnomularzy: Briand (sprawiedliwość), Millerand (wojna), Deleassé (marnarka), Klotz (finanse), David (handel), Pams(rolnictwo) Bourgeois (roboty publiczne), Chanmer (poczty i telegraf). W prezydium senatu wolnomularzami są: prezes Dubost, wice-prezesLeconte, sekretarze: Molard i Astier, kwestor Rivet. Z prezydium Izby poselskiej należą do łóż wolnomularskich, przez Aribson, członek Izby „Wielkiego Wschodu“, wice-prezes: Etienne, Mase i Puech, kwestorowie Sanmande i Durand.

Andrew Lang. Zmarł w Szkocji jeden z najwybitniejszych jej synów, człowiek wielostronny i najroznorodniejszych uzdolnień. Nazwisko Andrzeja Langa znane jest każdemu z mieszkańców Wielkiej Brytanji i jej kolonji, który był lub jest uczniem szkół publicznych, krykiecistów, golfistów, rybolowców, lub badaczem dziejów religji, spirytyzmu, podań

ludowych, filozofji, poezji i t. d. Wszystkie te rzeczy, to tylko część tego, czemu oddawał się z równym zamiłowaniem i powodzeniem. Jeden z jego najbliższych przyjaciół pisze dziś, że A. Lang miał setki szczególnych upodobań, a każde z nich pielęgnował niemal z zapalem manjaka. Żył lat 68, a mało który człowiek zdołał w takim samym okresie czasu podjąć i przeprowadzić tyle rozmaitych studiów, nabyć taki ogrom wiedzy i wydać tyle dzieł literackich najroznorodniejszej treści.

Zapiski literackie.

ZYGMUNT ROZYCKI. Sen o sześcincu. Poezja. Serja VII. Warszawa. Skład w księgarni E. Wendego. KAZIMIERZ CHYLINSKI. Droga ducha. Dramat. Warszawa. Skład w księgarni E. Wendego. ANTONI TRUSZKOWSKI. Poezja. Kijów. Skład w księg. Idzikowskiego.

GENY ZBOŻA.

Table with 2 columns: Geny zboża and prices. Includes items like Pszenica, Żyto, Owies, Jęczmień, etc.

Table with 2 columns: Wilno, dn. 24 lipca. Includes items like Sianło, Kłosa, etc.

RYNEK STEFANSKI.

Table with 2 columns: Rynek Stefanski. Includes items like Kartofle, Śmietana, etc.

GIEŁDA.

Table with 2 columns: Giełda. Includes items like Oblig. Kijowskiego, etc.

Table with 2 columns: Przej. 3 mies. - czeł. Includes items like Przej. 3 mies., etc.

Table with 2 columns: Notowania Wileńsk. Banku Ziemięckiego. Includes items like Oblig. Kijowskiego, etc.

Table with 2 columns: Oblig. Kijowskiego, etc.

Table with 2 columns: Oblig. Kijowskiego, etc.

Advertisement for J. i C. G. BOLINDER'S, featuring Planeta and Ekonom mills, and Wichterlego flour.

Advertisement for Rustona tractors and machinery, featuring 'Prosty rachunek' and 'Nie należy kupować'.

Advertisement for 'DELIKATES' and 'WIKTORJA' confectionery, and 'Pension Nouvelle' in Krakow.

Advertisement for Wileńskie Towarzystwo Dobroczynności, mentioning a meeting on August 27th.

Advertisement for Knejpowska kawa słodowa Katrejnera, describing its quality and health benefits.

Advertisement for M. Winogradowej, mentioning entrance exams for a girls' gymnasium.

Advertisement for Ogłoszenie Komitetu Nadzorczy Wileńskiego T-wa Kredytowego Miejskiego.

Advertisement for M. DEUL w Wilnie, offering various services and goods.

Advertisement for 'OGŁOSZENIA DROBNE' (small ads) including job offers and services.

Advertisement for Biuro Parcelacyjne i Leśne, specializing in land parcels and forestry.